

Stamning i VGR

BHV-forum 2024-01-24

Logoped Sandra Pagoldh

Logoped Cecilia Lindberg

Välkomna!

- Sandra och Cecilia, stamningslogopeders på Sahlgrenska sjukhuset.
- Dagens innehåll:
 - Kort genomgång av stamning
 - Stamning hos förskolebarn
 - Stamningsbehandling i förskoleåldern
 - Utbyte av erfarenheter!

Kommunikation och språk

Stamning i tal-/språkprocessen

- Stamning innebär en **instabilitet** eller **skörhet** i talprocessen
- Inte relaterat till **språk** utan till styrningen av **talet**
- Signalen från hjärnan till musklerna är inte lika stadig och smidig hos personer som stammar jämfört med personer som inte stammar.
- Stamning är **ofrivilligt** och en person kan inte välja att inte stamma.

Kort om stamning

- Genetiskt – neurologiskt
- Debut vanligen i 2-5 års ålder
- Ca 10% av alla förskolebarn stammar under någon period.
- 1 av 5 av dessa barn får en bestående stamning
- Kärnstamning:
 - Repetitioner
 - Förlängningar
 - Blockeringar

Forts.

- Stamning är variabelt!
 - Mellan perioder
 - Mellan situationer
 - Beroende på känslotillstånd och personlighet
- Vissa faktorer kan öka stamningsmängden
 - Språklig komplexitet (t.ex. att berätta något)
 - Iver
 - Tidspress

Typiskt ickeflyt hos förskolebarn

- Repetitioner av flerstaviga ord

Mina bilar bilar är finast

- Frasrepetition

Och sen så och sen så kom mamma hem

- Omtagning/omformulering av ej komplett fras

Jag vill ha... den gula bilen är fin

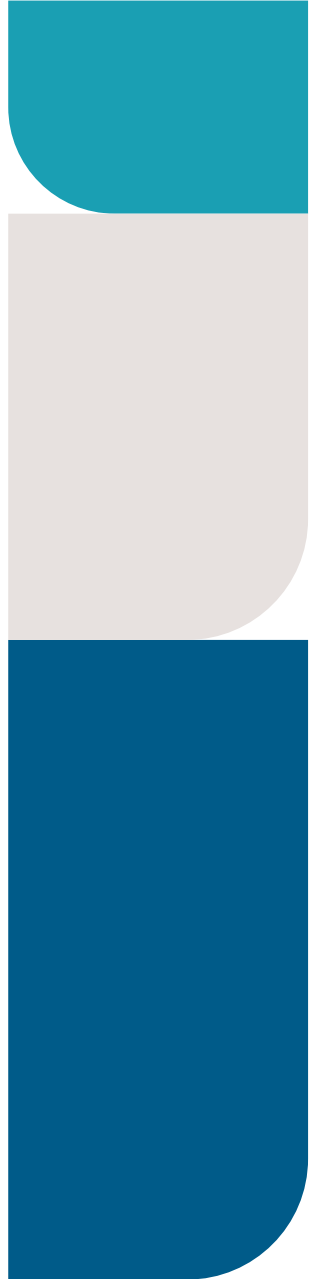
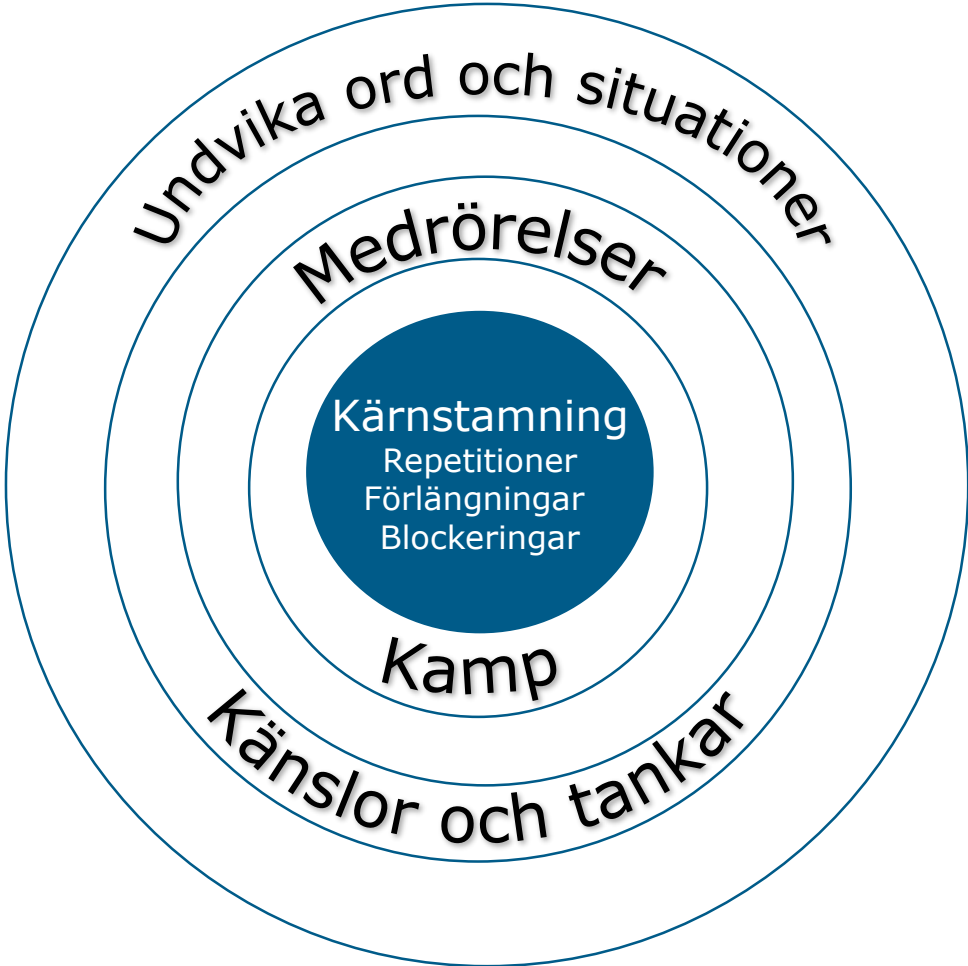
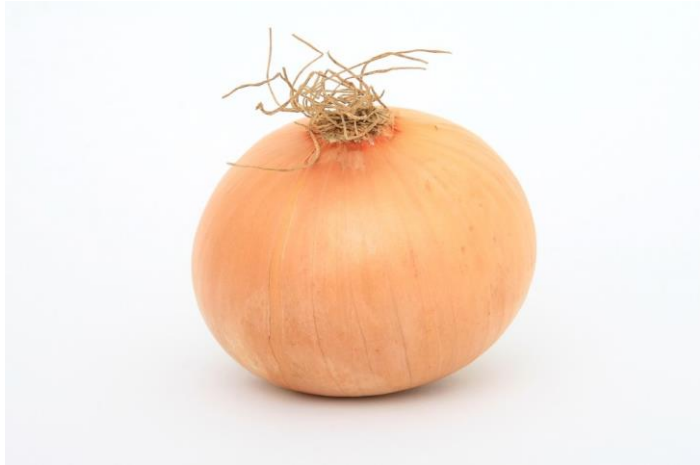
Ordrepetition av enstaviga ord, repetition av delar av ord och förlängningar är vanligare hos barn som stammar men kan också förekomma i liten utsträckning hos barn som inte stammar.

Ickeflytet är **mjukt**, utan anspänning och barnet reagerar inte på att det sker.

När är det då stamning?

- OBS! Individuellt! Ibland är det solklart och ibland svårt att avgöra.
- Fler än 10 avbrott per 100 ord
- Fler än två repetitioner per avbrott
- Fler repetitioner och förlängningar än omtagningar av ofullständiga fraser
- Förekomst av blockeringar
- Vanligt att barnet är obekymrat – men inte alltid

Stamning är
mycket mer än
det vi hör

Faktorer som talar för en spontanläkning

1. God språkförmåga
2. Släktingar som haft spontanläkt stamning.
3. Tidig stamningsdebut (före 3 års ålder)
4. Att vara flicka
5. Minskad stamning under perioden efter debut.
6. Att ha stammat mindre än ett år
7. Färre repetitioner per stamningstillfälle och långsammare repetitioner.
8. Minskande (om någon) förekomst av förlängningar och blockeringar.

Bedömning av förskolebarn

Föräldrasamtal

Anamnes
Information
Stödjande samtal

Bedömning av barnets tal

Stamningsgrad
Kamp
Negativa konsekvenser
Medvetenhet

Ställningstagande till behandling

- Uppfyller flera riskfaktorer för fortsatt stamning
- Föräldraoro
- Barnet har reagerat negativt
- Talängslan
- Kämpig stamning

Behandling förskolebarn

- Behandling kan bli aktuellt
 - DCM – Demands and Capacities Model
 - Palin PCI – Parent-Child Interaction
 - Lidcombprogrammet
- Behandlingsuppstart i förskoleåldern måste ske **innan** 6 års ålder.
- Alla 3 metoder har samma evidens. Fler barn slutar stamma efter avslutad behandling men detta gäller inte alla.

Om remittering

- Remittera när ni misstänker stamning eller när vårdnadshavaren är orolig för stamning.
- I remissen:
 - Tidpunkt för debut
 - Föräldraoro
 - Hur mår barnet med stamningen?
 - Tolkbehov
- Om samtidigt behov av remiss för språkutveckling, se respektive logopedimottagnings riktlinjer.

Råd att ge

- Vad säger ni idag?
- Bara lyssna intresserat!
 - Avbryt inte
 - Korrigera inte
 - Ge inga "goda råd"

Info att dela ut

Stamning hos förskolebarn

Finns att beställa eller skriva ut på
www.stamning.se

Finns även på somaliska och
arabiska

Vill ni veta mer?

www.stamning.se

www.stutteringhelp.org

www.michaelpalincenreforstammering.org

www.projektprata.se

VÄSTRA
GÖTALANDSREGIONEN